

Cumhuriyet Döneminde Sağlık Örgütlenmesinin Gelişimi

Öğr. Gör. Nurhan BİNGÖL

DÜNYADA 1960 DÖNEMİ

Sosyal politikaların ağırlığı uluslararası anlaşmalarda da temel ilkeler arasında yer almıştır.

DÜNYADA 1960 DÖNEMİ

1941 tarihli Atlantik Şartı

1946 tarihli ILO Anayasası'na eklenen
Philadelphia Beyannamesi

1948 tarihli İnsan Hakları Bildirgesi

TÜRKİYE'DE 1960 DÖNEMİ

27 Mayıs 1960 Milli Birlik Komitesi

Çift meclis

Anayasa Mahkemesi

DPT(Demokratik Toplum Partisi)

Yargı bağımsızlığı

TÜRKİYE'DE 1960 DÖNEMİ

Gelenekçi - Liberal AP

Devletçi - Seçkinci CHP

1960-1980

Dünya'da Sağlık Hizmetleri

İngiltere

NHS (National Health Services)

İsviçre

İlaç ve hastane hizmetlerinin sigorta kapsamına alınması

1960 Yılında Türkiye'de Sağlık

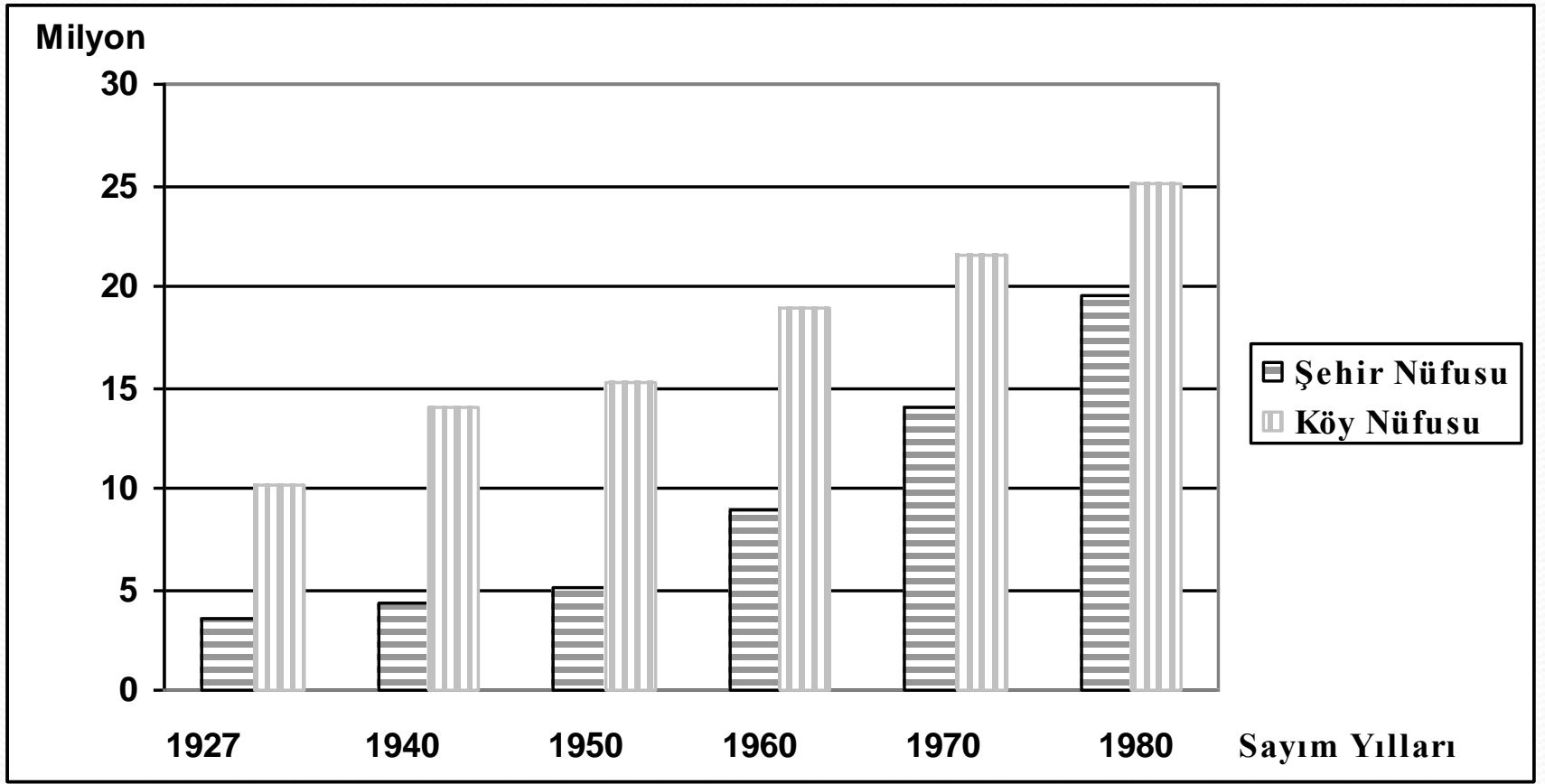
Nüfus

1927 Yılında 13 648 000

1955 Yılında 24 064 763

1965 Yılında 31 391 207

Şekil 1. Sayım Yıllarına Göre Şehir ve Köy Nüfusları

Sayım sonuçları

Yıl	Nüfus
1960	27 milyon 750 bin
1970	35 milyon 610 bin
1980	44 milyon 740 bin
1990	56 milyon 470 bin
2000	67 milyon 800 bin
2010	73 milyon 720 bin
2011	74 milyon 720 bin

Nüfusun

0-14 yaş grubu % 41,2

65 yaş üstü % 3,5

Sağlık Personeli Sayısı

1960

Hekim	8 214
Eczacı	1 406
Ebe-Hemşire	5 546
Sağlık Teknisyeni	3 550

Sağlık Personeli Sayısı

1980

Hekim	27 241
Eczacı	12 059
Ebe-Hemşire	42 760
Sağlık Teknisyeni	11 664

► Tablo 3: Sağlık Personel Sayıları, Tüm Sektörler, Türkiye, [2012]

	2002	2012
Uzman Hekim	45.457	68.262
Pratisyen Hekim	30.900	35.739
Asistan Hekim	15.592	20.218
Toplam Hekim	91.949	124.219
Diş Hekimi	16.371	20.602
Eczacı	22.289	26.081
Hemşire	72.393	125.191
Ebe	41.479	50.569
Diğer Sağlık Personeli	50.106	122.067
Diğer Personel ve Hizmet Alımı	83.964	229.790
Toplam Personel Sayısı	378.551	698.519

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Yataklı Tedavi Kurumu Sayısı

566

Hasta Yatağı Sayısı

45 807

On bin Nüfusa Düşen Hasta Yatağı % 16,6

(1960)

1960-1980 Dönemi Ülkemiz Sağlık Politikaları

“Milli inkılap hükümetinin sağlık politikasını birkaç noktada özetlemek mümkündür. Bunlardan biri ve en mühimi muhakkak ki hizmetlerin köylü vatandaşın ayağına götürülmesidir.”

Prof. Dr. Nusret Fişek

Sağlık Bakanlığı Müsteşarı

Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanun (224)

AMAÇ

İnsan hakları beyannamesinde bir hak olarak alınan sağlık hizmetlerinden faydalanmanın sosyal adalete uygun şekilde yerine getirilmesini sağlamak amacıyla sağlık hizmetlerinin yürütülmesi için gerekli düzenlemeleri yapmaktır.

Sosyalleştirme: sağlık hizmetlerinin sosyalleştirilmesi vatandaşların sağlık hizmetleri için ödedikleri prim ile amme(bütün halka yönelik hizmet) sektörüne ait müesseselerin btlerinden ayrılan tahsisat karşılığı her çeşit sağlık hizmetlerinden **cretsiz** veya kendisine ayrılan masrafın bir kısmına iştirak suretiyle eşit Şekilde faydalanmalarıdır.

Madde 3

Sağlık hizmetlerinin sosyalleştirildiği b3lge veya kurumlarda çalışan amme sekt3r3n3n sağlık personeli 3cret mukabilinde veya herhangi bir şekilde menfaat sağlayarak serbest meslek icra edemezler.

224 sayılı Yasa

- Eşit sağlık hizmeti
- Ücretsiz hizmet
- Hekim seçme hakkı
- Tamgün çalışma
- Kademeli sağlık hizmeti
- Birinci basamak hizmette ağırlık
- Tek elden yönetim
- Halkın katılımı

Destekleyen Uygulamalar

- Sosyal Hizmetler Genel M¼d¼rl¼g¼
- Ana ve ocuk Sağlığı Teşkilatı
- Mesleki Eğitim Genel M¼d¼rl¼g¼
- N¼fus Planlaması Kanunu

Ana ve Çocuk Sağlığı Birimleri (1960)

- Ana ve Çocuk Sağlığı Merkezleri 26
- Ana ve Çocuk Sağlığı Őubesi 19
- Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu -

Ana ve Çocuk Sağlığı Birimleri (1980)

- Ana ve Çocuk Sağlığı Merkezleri 12
- Ana ve Çocuk Sağlığı Őubesi 63
- Ana ve Çocuk Sağlığı İstasyonu 445

- 224 Sayılı Yasanın uygulanması
(1963 - 1965 yılları arasında başarılı uygulama)
- 1963 yılında Muş ilinde başlamış
- 1977 yılında tüm ülkeye yayılması hedeflenmiş
- 1979 yılında 45 ile yükseltilmiş
- Türkiye genelinde uygulanmasına 1 Ocak 1984 tarihinde başlanmıştır.

224 Sayılı Yasa ile gerçekleştirilmek istenenler:

1. Sağlık hizmetlerini köylük bölgelere kadar yayarak halkın sağlık emniyetini sağlamak,
2. Evde ve ayakta tedavi sağlayarak halk için pahalı olan hastane tedavi gereksinmesini azaltmak,
3. Her çeşit koruyucu ve tedavi edici hizmetleri bir elden yöneterek sağlık hizmetlerinin maliyetini düşürmek.

İLKELERİ

- Eşit Hizmet
- Sürekli Hizmet
- Entegre Hizmet
- Kademeli Hizmet
- Öncelikli Hizmet
- Katılımlı Hizmet
- Ekip Hizmeti
- Denetlenen Hizmet
- Uygun Hizmet
- Nüfusa Göre Hizmet

Örgütlenme

- Sağlık hizmetleri il içinde bir bütündür

1. Sağlık Evleri

2. Sağlık Ocakları

3. Sağlık Grup Başkanlığı

Sağlık Evleri

- Bir ebe hizmet görür
- En uç noktada bulunan /en küçük hizmet birimi
- 2000-2500 nüfusa hizmet götürmek üzere kurulmuş
- Çok yönlü hizmet verilir
- Ana-çocuk S/ kişiye yönelik koruyucu hizmetler
- Sağlık Ocaklarına bağlı teknik olarak

Sağlık Ocakları

- Hekim, hemşire, sağlık memuru, ebeler, tıbbi sekreter, şoför ve hizmetli çalışır.
- Köy tipi : 5-10 000 nüfusa hizmet eder.
- İlçe tipi : 10-30 000 nüfusa hizmet eder.
- İl tipi : 30-50 000 nüfusa hizmet eder.

Sağlık Ocaklarının Sunduğu Hizmetler

- Ana-çocuk sağlığı
- Aile planlaması
- Bulaşıcı hastalıklarla savaş
- Sağlık eğitimi
- Erken tanı
- Evde ve ayakta hasta tedavisi
- İlk yardım
- Okul sağlığı
- Adli hekimlik
- Çevre sağlığı
- Esnaf denetimi
- Gıda kontrolü
- Toplum kalkınmasına destek

- 1961 Öncesi Politika
Geniş Bölgede,
Tek Amaçlı Hizmet
Vertikal Örgütlenme
- 1961 Sonrası Politika
Dar Bölgede,
Çok Amaçlı Hizmet
Horizontal Örgütlenme
Entegrasyon

12 Mart 1971

Muhtıra

Tamgün Yasası

1978

Açılan Tıp Fakültesi Sayısı

- 1960 yılında 4
- 1970 yılında 2
- 1980 yılında 9

Sonuç

Döneme damgasını vuran, **Sosyalleştirme Yasası** (sosyalizasyon), toplumun sağlıkla ilgili beklentilerinin sınırları ile başka deyişle demokrasi ve sağlık kültürünün az gelişmişliği ile paralel bir başka bahara kalmıştır.